

TMS-23 STANDARDI ÇERÇEVESİNDE BORÇLANMA MALİYETLERİ VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYGUN HESAP PLANI TASLAĞI'NA GÖRE MUHASEBE UYGULAMALARI

BORROWING COSTS WITHIN THE FRAMEWORK OF TMS-23 STANDARD AND ACCOUNTING APPLICATIONS ACCORDING TO THE DRAFT ACCOUNT PLAN IN ACCORDANCE WITH FINANCIAL REPORTING STANDARDS

Abitter ÖZULUCAN*

Ergin TEMEL**

Öz

Küreselleşme ile birlikte her geçen gün ulusal ve çok uluslu şirketlerin sayısının çoğalması, evrensel ölçekte geçerli finansal bilgiye olan ihtiyacı daha da artırmaktadır. Bu nedenle finansal tablolara veri üreten muhasebenin hem önemi hem de şirketlerin ve dolayısıyla ülkelerin geleceğine olan etkisi giderek artmaktadır. Özellikle ülkemizde işletmelerin önemli bir kısmının öz kaynak yetersizliği nedeniyle kaynak ihtiyacı içinde olmaları ve söz konusu bu kaynakları da yabancı kaynak şeklinde tedarik etmeleri, sonuçta borçlanma maliyetlerinin (finansman giderlerinin) oluşumuna neden olmaktadır. Bu nedenle de borçlanma maliyetlerinin dönem gideri ya da ilgili varlıkların maliyetleri ile ilişkilendirilmesi, işletme hakkında alınacak kararlar ve işletmenin izleyeceği politikalar açısından belirleyici bir fak-

ABSTRACT

The increasing number of national and multinational companies with each passing day increases the need for globally valid financial information. For this reason, the importance of accounting, which produces data for financial statements, and its effect on the future of companies and therefore countries are gradually increasing. Especially, the fact that a significant portion of the enterprises in our country are in need of resources due to lack of equity and they supply these resources in the form of foreign resources, resulting in the formation of borrowing costs (financing expenses). For this reason, the association of borrowing costs with the period expense or the costs of the relevant assets stands out as a determining factor in terms of the decisions to be taken and the policies to be

* Prof. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Muhasebe – Finansman Anabilim Dalı, abitter42@hotmail.com, ORC-ID: 0000-0002-4157-8218.

** Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Sağlık Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ergintemel60@hotmail.com, ORC-ID: 0000-0003-3572-4722.

Özulucan, A., Temel, E. (Eylül 2021). Tms-23 Standardı Çerçevesinde Borçlanma Maliyetleri ve Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı'na Göre Muhasebe Uygulamaları, *Vergi Raporu*, 264, (146-173).

Makale Türü: Derleme Makalesi

M.G.T.: 31.05.2021 / M.K.T.: 25.08.2021

tör olarak öne çıkmaktadır. Borçlanma maliyetlerinin hangi durumlarda ilgili varlıkların (stoklar, maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller) maliyetleriyle hangi durumlarda dönem giderleri ile ilişkilendirileceğine dair yeni bir bakış açısı getiren bu Standart, arz ettiği öneminden dolayı bu çalışmanın konusu olarak seçilmiştir. Borçlanma maliyetlerinin hangi durumlarda aktifleştirilmesi, hangi durumlarda dönem gideri olarak kaydedilmesi gerektiğini, özellikle arz eden örnekler çerçevesinde açıklamak amacıyla kaleme alınan bu çalışmada, TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı ile ilgili öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra borçlanma maliyetinin unsurları, kapsamı ve borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesi ile ilgili teorik açıklamalara yer verilmiş ve yapılan açıklamalar birebir uygulamadan (dönem içi ve dönem sonu) örnekler yardımıyla desteklenmiştir. Örneklerin muhasebeleştirilmesinde “Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı”ndan yararlanılarak bu konuda çalışma yapacak olan kişilere de örnek teşkil etmek amaçlanmıştır. Ayrıca borçlanma maliyetlerinin ne zaman aktifleştirileceği, aktifleştirme işlemine ne zaman ara verileceği ve sonlandırılacağına ilişkin Standarttan ve güncel uygulamalardan örnekler verilerek, konunun daha kolay anlaşılabilirliğine ve uygulanabilirliğine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: TMS 23 Borçlanma Maliyetleri, Finansman Giderleri, Özellikli Varlık, Aktifleştirme.

JEL Sınıflandırma Kodları: M40, M41

GİRİŞ

Küreselleşme faaliyetlerinin her geçen gün artması, uluslararası işletmeler arasında aynı türden finansal nitelikteki işlemler karşısında muhasebe işlemlerinin de aynı biçimde ele alınma zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Çünkü bunun nedeni; (bilginin niteliği bakımından) finansal tabloların uluslararası ölçekte anlaşılabilir, karşılaştırılabilir ve tekdüze (yeknesak) düzenlen-

mesinin kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmesidir. Finansal tabloların karşılaştırılabilir, şeffaf ve tarafsız olarak düzenlenebilmesi ve standartları uygulayan diğer ülkeler ile entegre olunabilmesi için üzerinde durulan uygulamalardan birisi de borçlanma maliyetlerinin ele alınış şeklidir. İşletmeler ihtiyaç duydukları kaynakları öz ve yabancı kaynaklardan sağlarlar. Yabancı kaynak kullanılması durumunda (kimi zaman zorunlu

Keywords: TAS-23 Borrowing Costs, Financing Costs, Qualified Assets, Activation

JEL Classification Codes: M40, M41

mesinin kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmesidir. Finansal tabloların karşılaştırılabilir, şeffaf ve tarafsız olarak düzenlenebilmesi ve standartları uygulayan diğer ülkeler ile entegre olunabilmesi için üzerinde durulan uygulamalardan birisi de borçlanma maliyetlerinin ele alınış şeklidir.

İşletmeler ihtiyaç duydukları kaynakları öz ve yabancı kaynaklardan sağlarlar. Yabancı kaynak kullanılması durumunda (kimi zaman zorunlu

kimi zaman da yabancı kaynak maliyetinin öz kaynak maliyetinden düşük olması nedeniyle) ise, borçlanma maliyetleri (faiz, komisyon, dosya masrafı, Kaynak Kullanım Destekleme Fonu, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi kur ve vade farkları gibi) ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla söz konusu bu maliyet unsurlarının kayıtlanması gerekmektedir. Literatürde bu yöntemler arasında iki yöntemden bahsedilmektedir. Bunlardan birincisi; borçlanma maliyetlerinin her durumda (yani borçlanmanın niteliği veya yöntemi önemsenmeksizin) gerçekleştiği dönemin gideri olarak muhasebeleştirilmesini benimseyen “temel yöntem”, ikincisi ise; özelliikli varlıkların satın alınması, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetlerinin varlığın maliyetinin bir parçası olarak muhasebeleştirilmesini benimseyen “alternatif yöntemdir. Dolayısıyla borçlanma maliyetlerinin bu Standart kapsamında bahsedilen varlıkların maliyeti ile ilişkilendirilmesinde “alternatif yöntem” kullanılacaktır. Alternatif yöntemin kullanılabilmesi için de ilgili varlığın “özelliikli varlık” statüsünde olması gerekmektedir.

Standartta (Md. 5) göre özelliikli varlık, “Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.”. Bu nedenle borçlanma maliyetlerinin dönem gideri veya varlığın maliyeti ile ilişkilendirilmesinde ilk koşul, edinilmesi düşünülen varlığın özelliikli varlık olup-olmadığının tespitidir. Standartta (Md. 7); üretilmesi ya da kullanıma hazır duruma getirilmesi uzun süreyi gerektiren stoklar, imalat tesisleri, enerji üretim tesisleri, maddi olmayan duran varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve taşıyıcı bitkiler koşullara bağlı olarak özelliikli varlık olarak nitelendirilmiştir. Söz konusu bu varlıklara ilişkin katlanılan

borçlanma maliyetleri genel olarak ilgili varlığın maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmiştir. Fakat özelliikli varlıklar ile ilgili katlanılan borçlanma maliyetlerinin her durumda edinilen özelliikli varlığın maliyeti ile ilişkilendirilmesi mümkün değildir. Bu özelliikli durumlar bu Standartın dolayısıyla da bu çalışmanın konusudur.

Bu çalışmada işletmelerin finansman faaliyetlerinin maliyeti olarak da ifade edilen borçlanma maliyeti unsurları, ilk kez 09.11.2005 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı kapsamında ele alınmış, konunun özellik arz eden ve mevcut uygulamalardan farklılık gösteren ilke ve esasları birebir uygulamadan örnekler yardımıyla açıklanmış ve Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı esas alınarak dönem içi ve dönem sonu muhasebe işlemleri yapılmıştır. Sonuçta Standartın yalın bir dil ve çok sayıda örnek yardımıyla ele alınması nedeniyle hem anlaşılabilirliği kolaylaştırılmaya çalışılmış hem de söz konusu Taslak Hesap Planının olası uygulama ihtimaline karşı bundan böyle yapılacak çalışmalara örnek teşkil etmek amaçlanmıştır.

1- LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde; TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardının açıklanması, mevcut düzenlemelere ve uygulamalara getirdiği (ilke bazlı) yenilikler, mevcut uygulamalardan farklılıkları ve benzerlikleri, meslek mensuplarının borçlanma maliyetinin muhasebeleştirilmesi konusunda bilgi düzeylerinin ölçülmesi gibi konularda akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu Standart kapsamında ulusal yazında yapılan bazı akademik çalışmalarda ortaya konulan fikir ve sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Çonkar vd. (2007)¹ yapmış oldukları çalışma-

¹ Kemalettin CONKAR ve diğerleri. “TMS 23 Kapsamında Borçlanma Maliyetinin Boyutları”. Muhasebe ve Finansman Dergisi. Sayı 36. 2007. s.71.

larında TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı ile TMS-17 Kiralama İşlemleri Standardına göre borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilme esaslarını araştırmışlardır. Araştırma sonucunda TMS-23'te özellikli varlıklar ile ilgili oluşan borçlanma maliyetlerinin ilgili özellikli varlığın maliyetine eklendiğini, diğer giderlerin ise dönem gideri olarak kaydedilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca finansal kiralama yoluyla edinilen duran varlık için katlanılan borçlanma maliyetlerinin varlığın maliyetine eklemeyerek ayrı bir hesap olan finansal kiralamaya özgün hesaplarda muhasebeleştirildiğini açıklamışlardır.

Tellioğlu vd. (2013)² borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesini TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, Türkiye Muhasebe Uygulamaları Genel Tebliği, Vergi Usul Kanunu (VUK) ve Yeni Türk Ticaret Kanunu (YTTK) çerçevesinde incelemişlerdir. VUK'da borçlanma maliyeti ile ilgili doğrudan bir hüküm olmadığı, 239 no.lu tebliğle stoklar için açıklık getirildiği, YTTK'da borçlanma maliyetleri için doğrudan bir hüküm olmadığı, ancak muhasebe standartlarında öngörülen kurallara uyulması gerektiğini, TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardının uygulama esasları ile VUK uygulama esasları arasında bazı farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir. VUK'da borçlanma maliyetlerinin, maddi duran varlıklar ve stoklar için yatırım ve işletme döneminde kimi zaman zorunlu kimi zaman da ihtiyari olarak ilgili varlığın maliyeti ve/veya dönem gideri olarak muhasebeleştirildiği, TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardında ise her varlık için değil özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkili olan borçlanma maliyetlerinin

söz konusu varlığın maliyetinin parçası olarak muhasebeleştirileceği, bunların dışındaki diğer borçlanma maliyetlerinin dönem gideri olarak muhasebeleştirileceği gibi farkların olduğu sonucuna varmışlardır.

Deran ve Savaş (2014)³, yapmış oldukları çalışmalarında TMS-23'te borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi ile ilgili belirtilen yöntemleri açıklamışlardır. Araştırmada söz konusu bu Standardın amacı, kapsamı, Standartta yer alan tanımlar ile borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi uygulamalı örneklerle açıklanmıştır. Standartta, borçlanma maliyetlerinin temel ve alternatif yöntem olarak iki şekilde muhasebeleştirileceği, borçlanma maliyetlerinin temel yöntem kullanılarak muhasebeleştirilmesi durumunda, borçlanmanın niteliği ve yöntemi dikkate alınmaksızın dönem gideri olarak izleneceği, alternatif yöntemde ise bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilen ilgili özellikli varlığın maliyetinin bir parçası olarak muhasebeleştirileceği belirtilmiştir. Ayrıca, özellikli varlık kullanıma veya satışa hazır duruma getirildiğinde ve (bazı durumlarda) üretime ara verildiğinde dönem gideri olarak muhasebeleştirileceği sonucuna varmışlardır.

Gönen ve Akça (2014)⁴, borçlanma maliyetlerinin TMS ve vergi mevzuatı kapsamında değerlendirilmesi amacıyla çalışma yapmışlardır. Çalışmada, TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardında borçlanma maliyetinin muhasebeleştirilmesinde "temel yöntem" ve "alternatif yöntem" olmak üzere iki yöntemin olduğunu, özellikli varlık kavramının literatüre dahil edildiğini, özellikli varlığın inşası ve üretimi ile doğrudan ilişki-

² Tülay F. TELLİOĞLU ve diğerleri. "TMS-23 Borçlanma Maliyetlerinin "Yat Üreten Bir İşletme" Açısından İncelenmesi". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 18. 2013. s. 319

³ Ali Deran ve İncilay SAVAŞ. "Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilme Esaslarının 23 Nolu Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 23) Kapsamında Değerlendirilmesi". Mali Çözüm. Sayı 124. 2014. s.113.

⁴ Seçkin GÖNEN ve Neslihan AKÇA. "Borçlanma Maliyetlerinin Türkiye Muhasebe Standartları ve Vergi Mevzuatı Kapsamında Değerlendirilmesi". Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi. Sayı 2. 2014.s. 83.

lendirilebilen borçlanma maliyetlerinin özellikli varlığın bir parçası olarak aktifleştirileceği, diğer borçlanma maliyetlerinin ilgili dönemde dönem gideri olarak muhasebeleştirileceği, VUK'da borçlanma maliyetinin stoklar ve maddi duran varlıklarla sınırlı olduğu, alternatif yöntemin ve özellikli varlık kavramının olmadığı, yatırım döneminde maddi duran varlıklar için oluşan faiz ve kur farkı giderlerinin maliyete eklemenin zorunluğu olduğu, yatırım döneminden sonra oluşan faiz ve kur farkı giderlerinin gider yazılabileceği, stokların elde edilme ve aktifleştirilme tarihine kadar oluşan borçlanma maliyetleri stok maliyetlerinin bir unsuru olarak muhasebeleştirileceği, aktifleştirme sonrası oluşan borçlanma maliyetlerinin gider olarak muhasebeleştirileceği sonucuna varmışlardır.

Deran vd. (2016)⁵, muhasebe meslek mensuplarının TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardına ilişkin bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla çalışma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda Gaziantep'te faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardının amacı ve kapsamı, muhasebeleştirme (ilk kayıt) ve muhasebeleştirmeye ara/son verme konularındaki bilgi düzeylerinin yaşlarına, deneyimlerine ve unvanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Köroğlu (2016)⁶, muhasebe meslek mensuplarının TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardına ilişkin bilgi düzeylerini tespit etmek amacıyla çalışma yapmıştır. Çalışmanın verilerini Manisa ili Akhisar ilçesinden elde etmiştir. Araştırmanın sonucunda yaş ve eğitim düzeyi ile Standardın

amacı ve kapsamı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu, eğitim düzeyi ile Standardın amacı ve kapsamı, Standartta geçen tanımlar, muhasebeleştirilme yöntemleri, aktifleştirme süreçleri hakkında bilgi düzeylerinde anlamlı bir farklılığın olduğu, meslek mensuplarının yaş, cinsiyet ve mesleki tecrübeleri bakımından Standartta ilişkin bilgi düzeyleri arasında farklılık bulunmadığı sonucuna varmıştır.

Küçüktüfekçi ve Kılı (2016)⁷, çalışmalarında borçlanma maliyetini TMS-23, Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve VUK çerçevesinde incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı ile VUK uygulamaları arasında fark olduğunu tespit etmişlerdir. Borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesinde TMS-23 esas alındığında söz konusu borçlanma maliyetlerinin amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren özellikli varlıklar ile ilgili olduğunda, özellikli varlığın parçası olarak maliyete eklenerek muhasebeleştirildiği, diğer borçlanma maliyetlerinin gider olarak muhasebeleştirildiği, VUK'da borçlanma maliyetlerinin maddi duran varlıkların yatırım döneminde maliyete eklenerek muhasebeleştirmenin zorunluğu olduğu, işletme döneminde ise maliyete eklemek veya gider yazarak muhasebeleştirme konusunda mükelleflerin serbest olduğu, stoklarda ise, işletmenin stoklarına girene kadar olanlar maliyete eklendiği, stoklara girdikten sonra ortaya çıkanların maliyete eklenebileceği gibi gider olarak da muhasebeleştirileceği sonucuna varmışlardır.

⁵ Ali DERAN ve diğerleri. "Muhasebe Meslek Mensuplarının TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı'na İlişkin Bilgi Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma". Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 47. 2016. s. 13.

⁶ Çağrı KÖROĞLU. "Muhasebe Meslek Mensuplarının TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı'na İlişkin Bilgi Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma". Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 11. 2016.s. 113.

⁷ Murat KÜÇÜKTÜFEKÇİ ve Mustafa KILLI. "Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi: TMS 23, Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve Vergi Usul Kanunu Çerçevesinde Bir İncelemesi". Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi. Özel sayı 16. 2016. s.444.

Aydın (2016)⁸, çalışmasında borçlanma maliyetini TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı ve VUK kapsamında incelemiştir. Çalışmada, TMS 23'e göre eğer borçlanma maliyeti bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkili ise aktifleştirilerek finansal durum tablosunda raporlandığı, özellikli varlık dışında ise oluşan borçlanma maliyetlerinin gider olarak muhasebeleştirilerek kar-zarar tablosunda raporlandığı, VUK'a göre duran varlıklarla ilgili oluşan borçlanma maliyetleri, varlığın aktifleştirildiği dönem sonuna kadar maliyetine eklenerek muhasebeleştirildiği, varlığın aktifleştirildiği dönemden sonra ise maliyetine eklenerek veya dönem gideri olarak muhasebeleştirildiği, stoklar ile ilgili katlanılan borçlanma maliyetlerinin varlık aktive alınincaya kadar oluşan kısmının maliyete eklenerek muhasebeleştirildiği, varlık aktive alındıktan sonra ise maliyete eklenerek veya dönem gideri olarak muhasebeleştirildiği sonucuna varmıştır.

Yıldız ve Kurtlar (2016)⁹, çalışmalarında TMS-23'e göre borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesi ve finansal tablolara etkisini ölçmeyi amaçlamışlardır. Araştırma için borsaya kayıtlı imalat sektöründen 26 şirketin finansal tabloları incelenmiş ve aktifleştirilen borçlanma maliyetleri tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, borçlanma maliyetlerinin finansal durum tablosuna etkisinin, hesaplanan oranlar kullanıldığında; aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinin bağlı bulunduğu hesap grubu içerisindeki payının 6 işletmede %1'in üzerinde, 20 işletmede %1'in altında

olduğu, aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinin toplam finansman giderleri içerisindeki payının ise 10 işletmede %10'un üzerinde olduğunu tespit etmişlerdir.

Doğan ve Köksal (2020)¹⁰, yapmış oldukları çalışmalarında borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesini TMS-23, BOBİ FRS ve VUK'a göre karşılaştırmalı olarak incelemişlerdir. Borçlanma maliyetlerine ilişkin en ayrıntılı düzenlemenin TMS-23 de yapıldığını, BOBİ FRS'nin de TMS-23 ile uyumlu olduğunu, VUK'da bazı konular ile ilgili net hükümler bulunmadığını belirtmişlerdir.

Elagöz ve Özcan (2020)¹¹, borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi ile ilgili Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT), TMS/TFRS ve BOBİ FRS açısından muhasebeleştirilme farklılıklarını açıklamak amacıyla çalışma yapmışlardır. Çalışmada, borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesinde dönem gideri veya aktifleştirme konusunda TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, BOBİ FRS, VUK açısından farklılık olduğu sonucuna varmışlardır. Vergi Usul Kanunu Tebliğleri hükümlerinde ve BOBİ FRS kapsamında "özellikli varlık" kavramının yer almamasına rağmen, TMS-23 kapsamında özellikli varlık kavramına yer verildiği, TMS/TFRS'de borçlanma maliyetlerinin belirlenmesinde ifade edilen uzun sürenin sınırı belli değilken BOBİ FRS'de bir yılı aşan süre olarak ifade edildiği, Vergi Usul Kanunu Tebliğleri hükümlerinde borçlanma maliyetleri ile maddi duran varlıklar ve stoklar olmak üzere iki açıdan değerlendirirken

⁸ Sevgi AYDIN. "TMS 23 ve Vergi Usul Kanunu Kapsamında Borçlanma Maliyetleri". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 21. 2016. s. 1239.

⁹ Emrah YILDIZ ve Murat KUTLAR. "TMS 23 Borçlanma Maliyetlerinin Aktifleştirilmesi ve Finansal Tablolara Etkisi". Eurasian Business & Economics Journal. Sayı 2. 2016. s. 211

¹⁰ Zeki DOĞAN ve Ayşegül KÖKSAL. "Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilme Esaslarının TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, BOBİ Finansal Raporlama Standardı ve Vergi Usul Kanunu'na Göre Karşılaştırmalı olarak İncelenmesi". Mali Hukuk Dergisi. Sayı: 181.2020.s.55.

¹¹ İsmail ELAGÖZ ve Sedef ÖZCAN. "Borçlanma Maliyetlerinin MSUGT, TMS/TFRS ve BOBİFRS Açısından Muhasebeleştirilmesi". Muhasebe ve Finansman Dergisi. Sayı 85.2020.s.77.

TMS-23'de; stoklar, imalat tesisleri, enerji üretim tesisleri, maddi olmayan duran varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller, taşıyıcı bitkiler olmak üzere altı açıdan, BOBİ FRS'de; stoklar, maddi duran varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve maddi olmayan duran varlıklar olmak üzere dört açıdan değerlendirildiği sonucuna ulaşmışlardır.

Antepli (2020)¹², Borçlanma Maliyetleri Standardında murabaha sukuku nedeniyle oluşan kar payının (borçlanma maliyetinin) muhasebeleştirilmesini araştırmak amacıyla çalışma yapmıştır. Çalışmada, murabaha sukuku kapsamında katılım bankasından sağlanan kredinin doğrudan yatırım maliyetinde aktifleştirildiği ve sağlanan kredinin maliyetine eklenen kar payının (borçlanma maliyetinin) özel varlığın inşası süresince finansal giderlerde aktifleştirildiği, inşası tamamlandıktan sonra dönem gideri olarak kaydedildiği sonucuna varmıştır.

2- TMS-23 BORÇLANMA MALİYETLERİ VE KAPSAMI

İşletmelerin nakit ihtiyaçlarını öz kaynaklar dışındaki herhangi bir kaynaktan elde etmeleri karşılığında katlanmak zorunda oldukları finansal yük, genellikle "borçlanma maliyeti" veya "finansman gideri" olarak ifade edilmektedir¹³. Başka bir ifadeyle borçlanma maliyeti, ödünç alınan fonlar ile ilgili ortaya çıkan faiz ve diğer maliyet unsurları olarak tanımlanabilir¹⁴. Daha teknik bir ifadeyle borçlanma maliyetleri, bir krediden kaynaklanan faiz ödemeleri veya diğer herhangi bir borçlanma ile ilgili toplam giderleri ifade eder.

Borçlanma maliyetlerinin neler olduğunu

ve nasıl muhasebeleştirileceğini TMS-23 no.lu Standart açıklamaktadır. Standart borçlanma maliyetini, bir işletme tarafından yapılan borçlanmalarla ilgili olarak katlanılan faiz ve diğer giderler olarak tanımlamıştır¹⁵. Diğer giderler arasında söz konusu varlıklarla doğrudan ilişkili olması koşuluyla; komisyon, vade farkları, kur farkları, dosya masrafı, Kaynak Kullanım Destekleme Fonu, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi gibi gider unsurlarını saymak mümkündür.

Amacı, borçlanma maliyetlerinin esaslarını ve muhasebeleştirme yöntemlerini belirlemek olan bu Standartta borçlanma maliyetlerine nelerin dahil olduğu şu şekilde açıklanmıştır¹⁶;

- a. TFRS-9'da tanımlanan etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz giderleri,
- b. TMS-17 Kiralama İşlemleri Standardı uyarınca finansal tablolara yansıtılan finansal kiralamalara ilişkin borçlanma maliyetleri,
- c. Yabancı para ile borçlanmalarda, faiz maliyetleri ile ilgili düzeltme olarak dikkate alındıkları ölçüde olmak üzere kur farkları.

Standartta açıkça ifade edilmese bile,

- a. Diğer standartlardan kaynaklanan vadeli alışlardaki vade farkı ve kur farkları,
- b. Vadeli satışlardaki vade farkı ve kur farkları,
- c. Kıdem tazminatı karşılık giderleri için hesaplanan faiz maliyeti,
- d. Borçların, alacakların, karşılıkların net şimdiki değerinin hesaplanmasından doğan reeskont giderleri.

¹² Ali ANTEPLİ. "TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı; Murabaha Sukuku'nun Muhasebeleştirilmesi". Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi. Sayı 13.2020.s. 337.

¹³ Ali DERAN ve İncilay SAVAŞ. a.g.m. s. 115.

¹⁴ IAS. "IAS 23-Borrowing Costs". (<https://www.readyratios.com/articles/ifrs/ias-23-borrowing-costs.html>). Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021.

¹⁵ KGK. "TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı". Madde.5.

¹⁶ KGK.a.g.e. Madde 6.

Yukarıda belirtilen unsurlar da bu Standart kapsamında değerlendirilir^{17, 18}.

Standartta göre, borç olarak sınıflandırılmayan imtiyazlı hisseler dahil öz kaynakların gerçekleşen veya tahmini maliyetleriyle ilgili konular ile işletmelerce gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen bir özellikli varlık (örneğin TMS-41 Tarımsal Faaliyetler Standardı kapsamındaki bir canlı varlık/bitkisel ve hayvansal canlı varlıklar), çok miktarda ve seri olarak imal edilen veya üretilen stokların elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri TMS-23'e göre borçlanma maliyetleri kapsamında yer almaz¹⁹. Örneğin; kalem, mont, masa, kaşık, hesap makinesi gibi.

Bu Standartta göre borçlanma maliyetlerinin ilgili varlığın maliyetine dahil edilip edilmemesi, söz konusu varlığın "özellikli varlık" olup olmasına göre değişmektedir. Özellikli bir varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri, varlığın maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmiştir²⁰. Bu Standart özellikli varlığı, amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak "uzun bir süreyi" gerektiren varlıklar olarak tanımlamaktadır²¹. Standartta uzun sürenin ne kadar olduğu açıklanmamıştır²². Fakat Standartta özellikli varlıkların neler olduğuna ilişkin örnekler verilmiştir²³. Bunlar arasında;

- Stoklar (uçak, gemi, yat, şarap, tütün gibi.),
- İmalat tesisleri (asansör, ayakkabı, boya, deri, cam gibi alanlarda üretim yapan tesisler.),
- Enerji üretim tesisleri (elektrik ve rüzgar enerjisi üretim tesisleri, jeotermal enerji tesisleri, termal tesisler, hidroelektrik enerji tesisleri gibi.),
- Maddi olmayan duran varlıklar (patent, lisans, imtiyaz, marka gibi haklar.),
- Yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer artışı ve/veya kira geliri elde etmek için inşa edilen binalar. Örneğin; kiraya verilmek üzere inşa ettirilen iş hanı veya soğuk hava deposu gibi.),
- Taşıyıcı bitkiler (ceviz, fındık, zeytin, kiraz, elma ağaçları gibi), sayılmıştır²⁴.

Standart, finansal varlıklar ve kısa süre içerisinde üretilen veya imal edilen stokları özellikli varlık olarak değerlendirmemektedir. Elde edildiklerinde amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelen varlıklar da özellikli varlık değildir. Özellikli varlık olarak sınıflandırılan varlıklar dışında kalan varlıklar için katlanılan borçlanma maliyetleri (faiz, komisyon, kur farkları ve diğer giderler) dönem gideri olarak muhasebeleştirilir²⁵. Örneğin; duran varlık veya stok niteliğinde bir makinenin satın alınması durumunda söz konusu makine kullanıma/satışa hazır olduğu

¹⁷ Remzi ÖRTEN ve diğerleri. Türkiye Muhasebe – Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları. Gözden Geçirilmiş 12 Baskı. Ankara.2019.s.535.

¹⁸ İsmail ELAGÖZ ve Sedef ÖZCAN. a.g.m. s. 81.

¹⁹ Abitter ÖZULUCAN. Teori ve Uygulamalarla Türkiye Muhasebe Standartları Test Kitabı. Konya. 2019. s. 329.

²⁰ Abitter ÖZULUCAN. a.g.e. s. 329.

²¹ KGK. a.g.e. Madde 5.

²² TMS-23'de de BOBİ FRS'de olduğu gibi uzun sürenin "1 yıldan uzun süre" olarak net ifade edilmesi, bu belirsizliği ve farklı uygulamaları ortadan kaldıracaktır.

²³ KGK. a.g.e. Madde 7.

²⁴ Bu Standart; TMS-2 Stoklar, TMS-16 Maddi Duran Varlıklar, TMS 17 Kiralama İşlemleri" Standardı, TMS-38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve TMS-40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Standartlarında yer alan varlıkların ölçümü, muhasebeleştirilmesi ve mali raporlarda sunumuna etki etmektedir.

²⁵ Abitter ÖZULUCAN. a.g.e. s. 329.

için özellikli varlık olarak kabul edilmemektedir. Oysa söz konusu varlığın işletme tarafından uzun sürede (kullanıma/satışa) hazır hale getirilmesi durumunda ise, ilgili varlığın bu Standart esas alındığında özellikli varlık kabul edilmesi gerekir.

3- BORÇLANMA MALİYETLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesinde, borçlanmanın ne amaçla yapıldığı ve sağlanan fonların ne amaçla kullanıldığı önemlilik arz etmektedir. İşletmeler sadece, özellikli bir varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetlerini ilgili özellikli varlığın maliyetine ekleyerek aktifleştirirler. Özellikli varlıklar dışında kalan varlıklar ile ilgili borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemin gideri olarak muhasebeleştirilir²⁶. Yani işletmeler, satışa veya kullanıma hazır hale getirilmesi uzun süre olan bina, yat, köprü, tesis, gemi, uçak, şarap, tütün gibi özellikli varlıklar için katlanılan faiz, komisyon, kur ve vade farkı gibi unsurları ilgili varlığın maliyetine ekleyerek muhasebeleştirirler.

Borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilebilmesi yani maliyetin bir parçası olarak muhasebeleştirilebilmesi, bazı koşulların gerçekleşmesine bağlıdır. Bunlar;

- a. Güvenilir biçimde ölçülmesi,
- b. Gelecekte işletmeye ekonomik yarar sağlamanın mümkün olması,
- c. Sağlanan yabancı kaynağın özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilmesi,
- d. Toplam borçlanma maliyetinin Standartta belirlenen ilke çerçevesinde ilgili özellikli varlık ile ilişkilendirilmesi²⁷.

Aksi takdirde yani yukarıda belirtilen koşullardan herhangi birinin gerçekleşmemesi durumunda söz konusu maliyet unsurlarının maliyetle ilişkilendirilemeyeceği açıktır. Yani ilgili koşulların gerçekleşmemesi durumunda oluşan maliyetler, dönem gideri olarak işlem görecektir. Örneğin, satışa ya da kullanıma hazır bir varlığın (bina, gemi, yat, şarap gibi) satın alınması ya da işletme sermayesi yetersiz olan bir işletmenin kaynak tedarik etmesi nedeniyle katlanılan maliyet unsurları doğrudan dönem gideri olarak işlem görecektir.

Eğer borçlanma hem özellikli varlık hem de eksik olan işletme sermayesinin giderilmesi amacıyla yapılmış ise, bu durumda toplam borç tutarının söz konusu özellikli varlık/varlıklar ve işletme sermayesi ile ilişkili olan kısımlarının çok iyi ayrıştırılması gerekir. Aksi takdirde hesaplanan tutarların ne kadarının maliyet olarak finansal durum tablosuna yansıtılacağı ne kadarının dönem gideri olarak kar-zarar tablosuna yansıtılacağını ortaya koymak mümkün değildir. Bunun içinde ilgili işletmenin aktifleştirme oranı²⁸ tayin etme zorunluluğu söz konusudur. Böylece aktifleştirme oranından faydalanarak ilgili maliyet unsurlarının söz konusu varlığın maliyetine eklenmesi kalan kısmın ise dönem gideri olarak muhasebeleştirilmesi, gerçeğe uygun bilginin raporlanmasına katkı sağlayacaktır.

3.1- Borçlanma Maliyetlerinin Aktifleştirilme Durumları

Borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesi ile ilgili olası durumlar Standartta şöyle açıklanmıştır;

²⁶ Abitter ÖZULUCAN. a.g.e. s. 330.

²⁷ Borçlanma maliyetleri aktifleştirildikten sonra, eğer özellikli varlığın kayıtlı bedeli söz konusu varlığın geri kazanılabilir değerini aşarsa, aşan kısım aktifleştirilemez. Başka bir ifadeyle söz konusu fark tutarı dönem gideri olarak 780 Finansman Giderleri hesabında izlenir.

²⁸ Özellikli varlık alımına yönelik yapılmış borçlanmalar hariç olmak üzere, işletmenin ilgili dönem süresince mevcut tüm borçlarına ilişkin borçlanma maliyetlerinin ağırlıklı ortalamasına verilen addır (TMS-23, Md. 14).

a. Bir özelliikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri, ilgili özelliikli varlığa ilişkin borçlanılan tutara ait hesaplanan giderlerin toplamıdır. Bir işletme, sadece bir özelliikli varlığın elde edilmesi amacı ile borçlanmışsa, o varlık ile ilgili olan borçlanma maliyetleri kolaylıkla belirlenebilir²⁹. Özelliikli varlıkla doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetine ilişkin unsurlar maliyete eklenmek suretiyle muhasebeleştirilir. Örneğin; inşaat taahhüt işi yapan işletmenin özelliikli varlık olan bir iş merkezinin yapımında kullanmak üzere yıllık %15 faiz oranı ile 5.000.000 TL kredi çekmesi durumunda oluşacak borçlanma maliyeti (faiz gideri) özelliikli varlıkla direkt ilişkili olduğu için ilgili varlığın bir parçası olarak maliyete eklenerek aktifleştirilecektir. Böylece duran varlıkların finansal durum tablosundaki değeri daha yüksek ifade edilmiş olacak ve dönemin amortisman giderleri de yüksek hesaplanmış olacaktır. Buna karşılık kar-zarar tablosunda işletmenin finansman giderleri daha düşük hesaplanacaktır. Bu şekilde yapılan uygulamada ilgili finansal tablo kalemleri farklı rakamlar ile ifade edileceği için, işletme hakkında yapılan finansal analizlerde farklı yorumlar ortaya çıkacaktır. Örneğin; üretilen mamul maliyetlerinin amortisman giderlerinden dolayı yüksek hesaplanması kar-zarar tablosunda brüt

satış kar/zararını doğrudan etkileyecektir.

b. Belirli bir borçlanma ile bir özelliikli varlık arasında doğrudan bir ilişki olup olmadığının tespit edilmesi ve belirli bir harcamanın hiç yapılması durumunda kaçınılabilecek borçlanmaların belirlenmesi bazı durumlarda zor olabilir³⁰. Özelliikli varlıkların elde edilmesi ile doğrudan ilişkili borçlanma maliyetlerinin tutarını belirlemek zor ise yorum yapılması gerekir. Örneğin; bu tür bir güçlük, finansman faaliyetlerinin tek bir merkezden yürütüldüğü durumlarda meydana gelir. Bir şirketler topluluğunun, borçlanma ihtiyaçları için çok sayıda değişik faiz oranlı borçlanma araçlarından yararlandığı ve bu fonları değişik esaslara göre grup şirketlerine kullandığı durumlarda da güçlükler ortaya çıkar³¹. Örneğin inşaat projeleri yürüten bir işletmenin, yapmakta olduğu projeler için çekmiş olduğu kredinin maliyetlerini (faiz, komisyon ve kur farkı gibi) projelere dağıtması gerekir.

Örneğin; İnşaat ve taahhüt işi yapan "X" A.Ş. 10.000 TL'lik kredi kullanmıştır. Kredinin 3.000 TL'lik kısmı baraj inşaatı için, 6.000 TL'lik kısmı havaalanı inşaatı için, 1.000 TL'lik kısmı ise alışveriş merkezi inşaatı ile ilgilidir. Kredi için tahakkuk eden faiz tutarı 3.000 TL'dir. Çekilen kredi özelliikli varlık olan farklı projelerin finansmanında kullanıldığı için, krediye isabet eden faiz gideri, kredinin kullanım yerlerine paylaştırılmıştır.

²⁹ KGK. a.g.e. Madde 10.

³⁰ KGK. a.g.e. Madde 11.

³¹ KGK. a.g.e. Madde 11.

Kredi faiz giderinin dağıtımı şu şekilde hesaplanabilir.

Kredinin Kullanım Yeri	Kredi Tutarı (TL)	Faiz Gideri Dağıtım Oranı	Faiz Gider Payı (TL)
Baraj İnşaatı	3.000	$3.000 / 10.000 = 0,30$	$3.000 \times 0,30 = 900$
Havaalanı İnşaatı	6.000	$6.000 / 10.000 = 0,60$	$3.000 \times 0,60 = 1.800$
Alışveriş Merkezi İnşaatı	1.000	$1.000 / 10.000 = 0,10$	$3.000 \times 0,10 = 300$
	10.000	1,00	3.000

Tahakkuk eden finansman giderlerinin ilgili duran varlığın maliyeti ve dönem gideri olarak kaydedilmesine ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2020	
259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	3.000
259 01 Baraj İnşaatı	900
259.02 Havaalanı İnşaatı	1.800
259.03 Alışveriş Merkezi İnşaatı	300
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI	3.000
Finansman giderinin özelliikli varlığın maliyetine yansıtılması nedeniyle	

Yukarıda yapılan hesaplamalardan ve yevmiye kaydından da anlaşıldığı üzere özelliikli varlık inşaatları için çekilen krediler için hesaplanan faiz giderleri (borçlanma maliyetleri) kredinin projelerde kullanım tutarları dikkate alınarak hesaplanan oranlar vasıtasıyla ilgili projelerin maliyetine yansıtılmıştır. Yani kullanılan kredi için hesaplanan 3.000 TL'lik faiz gideri, kredi kullanım oranına göre baraj, havaalanı ve alışveriş merkezi inşaat maliyetinin parçası olarak aktifleştirilmiştir.

c. Bir işletme özelliikli bir varlığın finansmanına ilişkin yapılan işlemleri, fonların bir kısmının veya tamamının söz konusu varlık için kullanımından belli bir süre önce gerçekleştirebilir ve bu süre içinde borçlanma maliyeti oluşabilir. Böyle

durumlarda özelliikli varlıklara ilişkin harcama yapıldıkça kadar bu fonlar genellikle geçici olarak nemalandırılır³². Yani özelliikli varlık finansmanı için edinilen fonlar özelliikli varlığın finansmanı için hemen başlanılamaz ise, gelir getirmesi için kullanılabilir. Böyle bir durum söz konusu olduğunda, elde edilen gelirler aktifleştirilerek borçlanma maliyetinden düşülür ve geri kalan borçlanma maliyetleri özelliikli varlığın maliyetine eklenir.

Örneğin; "X" A.Ş. 01.09.2020 tarihinde köprü inşaatına başlamıştır. Köprü inşaatında kullanmak için "Y" Bankası'ndan 3 yıl vadeli 300.000 TL kredi çekmiştir. 01.11.2020 tarihinde hava şartlarının inşaat yapımına uygun olmaması nedeniyle inşaat 2 ay ara verilmiştir. Çekilen kredi

³² KGK. a.g.e. Madde 13.

iki aylık vadeli hesaba yatırılmıştır. Vade sonunda 2.000 TL faiz geliri elde edilmiştir. Aynı dönemde çekilen kredi için tahakkuk eden faiz gideri 5.000 TL'dir.

Yılsonunda krediye ilişkin tahakkuk eden faiz giderinin muhasebeleştirilmesi aşağıdaki gibi olacaktır.

31.12.2020		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	5.000	
400 BANKA KREDİLERİ		5.000
Uzun vadeli banka kredisine ilişkin tahakkuk eden faizin gider olarak kaydedilmesi nedeniyle		
/		

Geçici olarak değerlendirilen ilgili yabancı kaynaktan (krediden/borçtan) elde edilen faiz geliri aşağıdaki gibi işlem görecektir. (Faiz gelirinin direkt işletmenin banka hesabına yatırıldığı varsayılmıştır.).

31.12.2020		
102 BANKALAR	2.000	
660 MEVDUAT FAİZ GELİRLERİ		2.000
Faiz gelirinin işletmenin banka hesabına yatırılması		
/		

Geçici olarak nemalandırılan fondan elde edilen gelirin dikkate alınması sonucunda, dönem sonunda tahakkuk eden finansman giderlerinin duran varlığın maliyeti ve dönem gideri olarak kaydedilmesine ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2020		
259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	3.000	
259 01 Yapılmakta Olan Maddi Duran Varlık Yatırımları		
671 UZUN VADELİ FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ	2.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI		5.000
Finansman giderinin özelliikli varlığın maliyetine ve ilgili dönem gideri hesabına yansıtılması nedeniyle		
/		

Finansman giderlerini temsil eden hesabın (780 no.lu hesap) dönem sonunda ilgili yansıtma hesaba aktarılmasına ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2020		
781 FİNANSMAN GİDERLERİ		
YANSITMA HESABI	5.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		5.000
Maliyet hesabının kapatılması nedeniyle		

Yukarıda yapılan yevmiye kayıtlarından da anlaşıldığı üzere, inşaaata zorunlu nedenlerle ara verildiği için, köprü inşaatı için çekilen kredinin geçici olarak vadeli mevduat hesabına yatırılarak değerlendirilmesi ile elde edilen 2.000 TL'lik faiz geliri, döneme isabet eden 5.000 TL'lik finansman giderinden düşülerek kalan tutar (3.000 TL) köprü maliyetine eklenmiştir. Yani kalan tutar aktifleştirilmiştir. Standart söz konusu yabancı kaynaklardan elde edilen geçici gelirlerin borçlanma maliyetlerinden düşülmesi ve kalan kısmın aktifleştirilmesini öngörmüştür³³.

Fakat ilgili yabancı kaynağın değerlendirilmesinin düşünülmesi ve sonuçta farklı gelir elde

edilmesi de mümkündür. Bu durumda hesaplanan söz konusu gelirlerin ilgili varlığın maliyeti ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Örneğin; Yap-sat işiyle uğraşan bir işletme, uzun sürede inşa edeceği özel ofislerde kullanacağı keresteyi satın almak üzere uzun vadeli 800.000 TL tutarında kredi çekmiştir. Ancak kereste fiyatlarının geçici olarak yükselmesi nedeniyle, işletme söz konusu krediyi Euro'ya dönüştürerek, "X" Bankası'na bir ay vadeli mevduat hesabı açtırmıştır. Yapılan hesaplama göre, krediye ilişkin tahakkuk eden bir aylık faiz gideri 16.000 TL'dir. Ancak işletme Euro'dan 4.000 TL olumlu kur farkı, 8.000 TL faiz geliri elde etmiştir³⁴.

Tahakkuk eden faiz giderine ilişkin yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	16.000	
400 BANKA KREDİLERİ		16.000
Uzun vadeli banka kredisine ilişkin tahakkuk eden faiz giderleri nedeniyle		

³³ Katlanılan finansman giderleri ile elde edilen faiz gelirlerinin kendi aralarında mahsup edilerek net tutar üzerinden izlenmesi, muhasebenin kuramsal ilkeleri esas alındığında doğru bir uygulama değildir.

³⁴ Abitter ÖZULUCAN. a.g.e. s. 336.

Geçici olarak değerlendirilen yabancı kaynaktan faiz geliri ve olumlu kur farkı elde edilmesi durumunda, yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

102 BANKALAR	12.000	
660 MEVDUAT FAİZ GELİRLERİ		8.000
671 UZUN VADELİ FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ ³⁵		4.000
Faiz gelirleri ve kur farkının düzeltilmesi nedeniyle		

Geçici olarak nemalandırılan fondan elde edilen gelir türlerinin (faiz gelirleri ve kambiyo karları) göz önüne alınması sonucunda, dönem sonunda tahakkuk eden finansman giderlerinin duran varlığın maliyeti ve dönem gideri olarak kaydedilmesine ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	4.000	
259 01 Yapılmakta Olan Maddi Duran Varlık Yatırımları		
671 UZUN VADELİ FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ	12.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ		
YANSITMA HESABI		16.000
Finansman giderinin özelliikli varlığın maliyetine ve ilgili dönem gideri hesabına yansıtılması nedeniyle		

Fakat ilgili yabancı kaynağın değerlendirilmesinin düşünülmesi sonucunda zarar edilmesi de mümkündür. Bu durumda hesaplanan söz konusu zararın ilgili varlığın maliyetine eklenmesi gerekmektedir.

Örneğin; Yap-sat işi ile uğraşan bir işletme, inşa edeceği dairelerde kullanacağı demiri satın almak üzere 800.000 TL tutarında kredi çekmiştir. Ancak demir fiyatlarının geçici olarak yükselmesi nedeniyle işletme söz konusu tutarı

Euro'ya dönüştürerek, bankaya 1 ay vadeli mevduat hesabı açtırmıştır.

Yapılan hesaplama göre, kredinin bir aylık faiz gideri 16.000 TL'dir. Bir ay sonra Euro'da hesaplanan olumsuz kur farkı 14.000 TL, faiz gelirleri ise 10.000 TL'dir.

Fonun kullanılması ile ilgili katlanılan faiz gideri ve (varsa) olumsuz kur farkları toplamından, bu fonun kullanımından elde edilen gelir düşüldükten sonra kalan tutar, toplam borçlanma

³⁵ Borçlanma maliyetlerinde düzeltme olarak dikkate alınan kur farkı kazançları vadesi dikkate alınarak "670 Kısa Vadeli Finansal Borçlanma Maliyetleri" ya da "671 Uzun Vadeli Finansal Borçlanma Maliyetleri" hesabında izlenir (Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı).

maliyetini ifade eder (Örten, Kaval ve Karapınar, 2019: 537). Bu örnekte faiz giderleri 16.000 TL, olumsuz kur farkları 14.000 TL ve faiz gelirleri 10.000 TL olarak hesaplandığı için, ilgili duran varlığın maliyetine yansıtılacak net finansman giderleri toplamı 20.000 TL (16.000 TL + 14.000

TL) – (10.000 TL) olarak hesaplanacaktır.

Bu durumda net finansman giderleri toplamının özelliikli varlığın maliyeti ile ilişkilendirilmesine ilişkin yapılacak yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

31.12.2020	
259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	20.000
259 01 Yapılmakta Olan Maddi Duran Varlık Yatırımları	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI	20.000
Maliyet ile ilişkilendirilen toplam finansman giderinin ilgili özelliikli duran varlığın maliyetine yansıtılması	

d. Bir işletmenin genel amaçlı olarak borçlandığı fonların bir kısmının özelliikli varlığın finansmanı için kullanıldığı durumlarda; aktifleştirilebilecek borçlanma maliyeti tutarı, ilgili varlığa ilişkin yapılan harcamalara uygulanacak bir aktifleştirme oranı yardımı ile belirlenir. Bu aktifleştirme oranı, işletmenin ilgili dönem sü-

resince mevcut tüm borçlarına ilişkin borçlanma maliyetlerinin ağırlıklı ortalamasıdır³⁶. Bulunan aktifleştirme oranı ile özelliikli varlık için yapılan harcama tutarı çarpılarak, aktifleştirilecek borçlanma maliyeti hesaplanır³⁷. Aktifleştirme oranının bulunmasında aşağıdaki formülünden yararlanılabilir.

$$\text{Aktifleştirme Oranı} = \frac{(\text{Kredi Tutarı 1} * \text{Kredi Faiz Oranı}) + (\text{Kredi Tutarı 2} * \text{Kredi Faiz Oranı})}{\text{Kredi Tutarı 1} + \text{Kredi Tutarı 2}}$$

Bununla birlikte işletme, özelliikli varlık alımı için yapılmış borçlanmalara ilişkin borçlanma maliyetlerini, bu varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi için gerekli tüm faaliyetler tamamlanıncaya kadar, bu hesaplama hariç tutacaktır³⁸. Bir dönem boyunca ak-

tifleştirilen borçlanma maliyetlerinin tutarı, ilgili dönem boyunca oluşan borçlanma maliyetleri tutarını aşamaz³⁹.

Örneğin; Yap-sat faaliyeti ile uğraşan işletmenin 2020 yılı içinde genel finansman amacıyla kullanmış olduğu kredileri aşağıdaki gibidir.

³⁶ KGK. a.g.e. Madde 14.

³⁷ Remzi ÖRTEN ve diğerleri. a.g.e. s. 538.

³⁸ Abitter ÖZULUCAN. a.g.e. s. 331.

³⁹ KGK. a.g.e. Madde 14.

Kredi Çekilen Banka	Kredi Tutarı (TL)	Faiz Oranı (%)
"F" Bankası	2.000.000	12
"B" Bankası	1.000.000	15

İşletme çekilen kredinin 800.000 TL'lik kısmını özelliikli varlık niteliğindeki üretim tesisinin inşası için kullanmıştır.

$$\text{Aktifleştirme Oranı} = \frac{(2.000.000 \times 0,12) + (1.000.000 \times 0,15)}{2.000.000 + 1.000.000}$$

$$\text{Aktifleştirme Oranı} = \frac{(240.000) + (150.000)}{3.000.000} = 0,13$$

Toplam faiz tutarı 240.000 TL (2.000.000 TL x 0,12) + 150.000 TL (1.000.000 TL x 0,15) = 390.000 TL'dir. Aktifleştirilecek borçlanma maliyet tutarı 104.000 TL'dir (800.000 TL x 0,13). Kalan 286.000 TL⁴⁰ ise özelliikli varlık ile ilgili olmadığı için özelliikli varlığın maliyeti ile ilişkilendiril-

meyecektir. Yani başka bir ifadeyle dönem gideri olarak muhasebeleştirilecektir.

Tahakkuk eden toplam borçlanma maliyetlerinin ve aktifleştirilen borçlanma maliyetinin muhasebeleştirilmesi aşağıdaki gibidir.

1	/	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	390.000	
300 BANKA KREDİLERİ		390.000
Tahakkuk eden kredi faizi nedeniyle (2.000.000 TL x 0,12 = 240.000 TL) (1.000.000 TL x 0,15 = 150.000 TL)		
	/	
2	/	
259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	104.000	
259 01 Yapılmakta Olan Maddi Duran Varlık Yatırımları		
781 FİNANSMAN GİDERLERİ		104.000
YANSITMA HESABI		
Özelliikli varlığa ait borçlanma maliyetinin ilgili varlığın maliyeti ile ilişkilendirilmesi nedeniyle		
	/	

⁴⁰ 240.000 TL (2.000.000 TL x 0,12) + 150.000 TL (1.000.000 TL x 0,15) = 390.000 TL
390.000 TL - 104.000 TL = 286.000 TL

e. Bir özellikli varlığın defter değeri veya beklenen nihai maliyeti, geri kazanılabilir tutarını veya net gerçekleşebilir değerini aşarsa, ilgili varlığın defter değeri diğer Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak azaltılır veya kayıtlardan tamamen silinir. Belli durumlarda, azaltılan veya kayıttan silinen tutarlar, diğer Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak yeniden kayıtlara alınır⁴¹.

Örneğin; Kanarya A.Ş. 01.06.2020 tarihi itibarıyla önceki yıllarda inşaatına başlamış olduğu özellikli bir varlık olan alışveriş merkezi inşaatı-

nı tamamlamıştır. Alışveriş merkezinin maliyeti 11.000.000 TL'dir. Ayrıca alışveriş merkezinin inşaatı için kullanılan krediye (cari döneme ait) 2.500.000 TL borçlanma maliyeti hesaplanmış ve inşaat maliyetine eklenerek aktifleştirilmiştir. Alışveriş merkezinin geri kazanılabilir değeri 13.250.000 TL olarak hesaplanmıştır⁴².

Bu durumda ilgili binanın defter (kayıtlı) değerini aşan 250.000 TL'nin (11.000.000 TL + 2.500.000 TL) – (13.250.000 TL) muhasebeleştirilmesi aşağıdaki gibi olacaktır.

31.12.2020	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	250.000
259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ	
DURAN VARLIK YATIRIMLARI	
VE VERİLEN AVANSLAR	250.000
259 01 Yapılmakta Olan Maddi	
Duran Varlık Yatırımları	
Geri kazanılabilir değeri aşan tutarın ilgili cari	
dönem gideri hesabına aktarılması nedeniyle	
/	

Yukarıdaki yevmiye kaydında, söz konusu özellikli varlığın defter/kayıtlı değeri (13.500.000 TL), geri kazanılabilir değerinden (13.250.000 TL) fazla olduğu için, fark tutarı (250.000 TL) ilgili varlığın (TMS 23, Md. 16'da belirtildiği üzere) maliyetinden düşülmüştür. Başka bir ifadeyle fark tutarı ilgili dönem gideri hesabı ile ilişkilendirilmiştir. Böylece söz konusu varlığın finansal durum tablosu değeri geri kazanılabilir değerine düşürülmüştür. Çünkü Standarda göre bir özellikli varlığın defter değerinin veya beklenen

nihai maliyetinin; geri kazanılabilir değerini veya net gerçekleşebilir değerini aşmaması gerekir. Yukarıda yapılan uygulama hem TMS'nin ilgili hükmünün uygulanması ve gerçeğe uygun karşılaştırılabilir nitelikte bilgi üretmenin hem de dönemsellik kavramının gereğidir.

Söz konusu bu özellikli varlık için karşılık ayrılarak varlığın net finansal durum tablosu değeri ayrı bir karşılık hesabı kullanılarak gösterilmek istendiğinde, aşağıdaki gibi yevmiye kaydı yapılabilir.

⁴¹ KGK. a.g.e. Madde 16.

⁴² Ali DERAN ve İncilay SAVAŞ. a.g.m. s.123.

İLGİLİ FONKSİYONEL HESAP (Örneğin; 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ)	XX
257 MADDİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIKLARI ⁴³	XX

Yukarıda yapılan yevmiye kaydı ile birlikte, finansal durum tablosunda ilgili özelliikli varlığın hem kayıtlı bedeli hem de değer düşüklüğü nedeniyle net defter değeri ortaya konulmuş olmaktadır.

3.2- Özelliikli Varlıklarda Aktifleştirmenin Başlaması

İşletmelerce borçlanma maliyetlerinin özelliikli bir varlığın maliyetinin parçası olarak aktifleştirilmesine, aktifleştirme koşullarının sağlandığı tarihte başlanır. Aktifleştirmenin başlama tarihi, işletmenin aşağıdaki koşulların tümünü sağladığı tarihtir⁴⁴. Dolayısıyla aşağıda belirtilen bu maddelerden herhangi birine ilişkin koşulların sağlanmaması durumunda, söz konusu giderlerin aktifleştirilebilmesinin de mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Bunlar;

- a. Varlık için harcama yapıldığında,
- b. Borçlanma maliyetleri oluştuğunda,
- c. İşletme, ilgili varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli işlemlere başladığında.

Bir özelliikli varlık için harcamaya başlandığında, ilgili özelliikli varlık için faiz, komisyon ve kur farkı gibi borçlanma maliyetinin oluşması veya

ilgili özelliikli varlığın kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi işlemlerine başlanması, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirmenin başlaması için yeterli olmaktadır. Ancak Standarda göre varlığa yapılan yatırıma ilişkin aktifleştirmenin başlatılabilmesi için mutlaka fiziki olarak yatırıma başlanması gerekli değildir. Varlıkla ilgili fiziksel inşaatın başlamasından önceki gerekli izinlerin alınması gibi teknik ve idari faaliyetler de aktifleştirmenin başlaması için yeterlidir⁴⁵. Özelliikli varlığın durumunu değiştiren herhangi bir üretim veya gelişim olmaksızın varlığın elde tutulması durumunda borçlanma maliyetleri aktifleştirilemez. Örneğin, bir arazinin inşaatı hazır duruma getirilmesi aşamasında oluşan borçlanma maliyetleri arazinin geliştirilmesi ile ilgili çalışmaların yapıldığı dönem boyunca aktifleştirilir. Fakat bina yapma amacıyla alınan bir arazinin herhangi bir gelişme olmaksızın elde tutulması esnasında oluşan borçlanma maliyetleri aktifleştirilemez^{46, 47}.

Özelliikli varlığa ilişkin harcamalar sadece; nakit ödeme, diğer varlıkların transferi veya faiz içeren yükümlülüklerin üstlenilmesini kapsar. Söz konusu varlıkla ilgili olarak tahsil edilen hak edişler ve devlet teşvikleri, özelliikli varlığa ilişkin harcamalardan düşülür⁴⁸.

⁴³ Maddi duran varlıklara ilişkin değer düşüklüğü karşılıklarının izlenmesinde kullanılan bu hesap, hesaplanan karşılık tutarı nedeniyle alacaklandırılır. Karşılığında ise maddi duran varlığın kullanım yerine bağlı olarak ilgili fonksiyonel gider hesabı borçlandırılır (Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı).

⁴⁴ KGK. a.g.e. Madde 17.

⁴⁵ Ali DERAN ve İncilay SAVAŞ. a.g.m. s.124.

⁴⁶ KGK. a.g.e. Madde 19.

⁴⁷ Abitter ÖZULUCAN. s. 332.

⁴⁸ KGK. a.g.e. Madde 18.

Örneğin; Hazerfen A.Ş. uçak imalatı yapmaktadır. İşletme özel uçak yapımı için sipariş almıştır. Uçağın tamamlanma süresi 24 ay, tahmini maliyeti 500.000 TL'dir. İşletme projede kullanmak üzere bankadan 400.000 TL tutarındaki

(uzun vadeli) krediyi %30 faiz oranıyla çekmiştir. Kalan 100.000 TL ise öz sermayeden karşılanacaktır. Uçak üretimine başlamadan önce 210.000 TL nakit avans alınmıştır⁴⁹.

Bu durumda cari döneme ilişkin tahakkuk eden faiz giderlerinin muhasebe kaydı aşağıdaki gibidir.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	120.000	
400 BANKA KREDİLERİ		120.000
Tahakkuk eden faize ilişkin yapılan yevmi kaydı nedeniyle (400.000 TL x 0,30 = 120.000 TL)		

Tahakkuk eden faiz giderlerinin özellikli varlığın maliyetine ve dönem gideri olarak kaydedilmesine ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	57.000	
259 01 Yapılmakta Olan Maddi Duran Varlık Yatırımları		
670 KISA VADELİ FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ	63.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ		120.000
YANSITMA HESABI		
Faiz giderlerinin ilgili varlık ve gider hesabına yansıtılması nedeniyle (400.000 TL – 210.000 TL) x 0,30 = 57.000 TL (120.000 TL – 57.000 TL) = 63.000 TL		

Yukarıdaki örnekte işletme uçak üretiminde kullanmak üzere %30 faiz oranı ile 400.000 TL tutarında kredi kullanmıştır. Kredi için yıllık toplam borçlanma maliyeti (faiz) 120.000 TL'dir (400.000 TL x 0,30). Ancak işletme 210.000 TL avans almıştır. TMS-23 Md. 18'e göre kredi tutarından avans düşüldükten sonra kalan kredi tutarı için hesaplanan faiz tutarı borçlanma maliyeti olarak aktifleştirilmiştir. Yani borçlanma maliyeti

190.000 TL (400.000 TL – 210.000 TL) x 0,30 = 57.000 TL'dir. 210.000 TL tutarındaki avans için katlanılan finansman gideri (63.000 TL) ise dönem gideri olarak muhasebeleştirilmiştir.

Bir varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli işlemler; ilgili varlığın fiziksel olarak inşa edilmesi ile sınırlı değildir. Bu işlemler; söz konusu varlıkla ilgili fiziksel inşaatın başlamasından önceki, gerekli

⁴⁹ Abitter ÖZULUCAN. s. 339

izinlerin alınması gibi teknik ve idari faaliyetleri de içerir. Ancak, bu tür işlemler varlığın durumunu değiştiren herhangi bir üretim veya gelişme olmaksızın varlığın elde tutulmasını kapsamaz⁵⁰. Yani söz konusu varlık örneğin bir iş hanı yapmak amacıyla satın alınan bir arazi ise, arazi mevcut durumunda herhangi bir değişiklik olmaksızın elde tutulursa katlanılan borçlanma maliyetleri aktifleştirilemez.

Örneğin; “X” İşletmesi üzüm bağı kurmak için bir tarla satın almıştır. Tarlanın zemin tesviyesi ve çevresinin tel örgü yapımında kullanılmak üzere (kısa vadeli) 1.000.000 TL tutarında kredi çekilmiştir. Cari döneme isabet eden faiz tutarı 200.000 TL olarak hesaplanmıştır.

Banka tarafından kullanılan krediye ilişkin katlanılan faiz gideri ile ilgili yapılacak yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	200.000	
300 BANKA KREDİLERİ		200.000
Ekstreye yansıtılan faiz giderleri nedeniyle		

Faiz giderlerinin özelliikli varlığın maliyetine yansıtılmasına ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki gibidir.

259 YAPILMAKTA OLAN MADDİ DURAN VARLIK YATIRIMLARI VE VERİLEN AVANSLAR	200.000	
259 01 Yapılmakta Olan Maddi Duran Varlık Yatırımları		
781 FİNANSMAN GİDERLERİ		200.000
YANSITMA HESABI		
Faiz giderlerinin özelliikli varlığın maliyetiyle ilişkilendirilmesi nedeniyle		

⁵⁰ KGK. a.g.e. Madde 19.

Tarla, taşıyıcı bitki sınıfında yer alan üzüm bağının kurulması için satın alınmıştır. Burada hesaplanan 200.000 TL'lik faiz gideri özellikli varlık üretimine başlamadan önce teknik ve idari faaliyetler için katılan borçlanma maliyeti kapsamında yer aldığı için TMS-23 Md. 19 gereği maliyete eklenerek aktifleştirilmiştir. Eğer söz

konusu tarlanın mevcut konumunda herhangi bir değişiklik yapılmıyorsa, hesaplanan faiz giderleri 670 Kısa Vadeli Finansal Borçlanma Maliyetleri hesabı aracılığıyla dönem sonunda 690 Sürdürülen Faaliyetler Dönem Karı veya Zararı hesabına aktarılacak ve dönem gideri olarak işlem görmüş olacaktır.

Bu durumda yapılacak muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir.

1	/	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	200.000	
300 BANKA KREDİLERİ		200.000
Ekstreye yansıtılan faiz giderleri nedeniyle		
2	/	
670 KISA VADELİ FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ	200.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ		200.000
YANSITMA HESABI		
Faiz giderlerinin ilgili sonuç hesabına aktarılması		
3	/	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ	200.000	
YANSITMA HESABI		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		200.000
Yansıtma ve finansman giderlerini temsil eden hesapların karşılıklı kapatılması nedeniyle		
4	/	
690 SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI VEYA ZARARI	200.000	
670 KISA VADELİ FİNANSAL BORÇLANMA MALİYETLERİ		200.000
Faiz giderlerini temsil eden ilgili sonuç hesabının kapatılması nedeniyle		
	/	

3.3- Aktifleştirme İşlemine Ara Verilmesi

İşletmeler özellikli bir varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesine yönelik faaliyetlerine uzun süreli ara verirlerse, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine de ara verilir⁵¹.

Örneğin: "X" İnşaat İşletmesi sulama gö-

leti yapım ihalesini kazanmıştır. İhale bedeli 20.000.000 TL'dir. Gölet yapımı için 5.000.000 TL tutarında uzun vadeli kredi çekmiştir. Gölet inşaatında çalışan işçilerle ücret konusunda anlaşamadığı ve yeni işçi bulunamadığı için inşaatın yapımına uzun süreli ara verilmek zorunda kalmıştır.

⁵¹ KGK. a.g.e. Madde 20.

Bu Standardın ilgili hükümleri dikkate alındığında, inşaata ara verildikten sonra işçilerle anlaşılıp yeniden inşaata başlanana kadar geçen sürede oluşan borçlanma maliyetinin gölet maliyetine eklenerek aktifleştirilmemesi gerekir. Başka bir ifadeyle söz konusu bu döneme isabet eden borçlanma maliyeti dönem gideri olarak muhasebeleştirilir.

Ancak önemli teknik ve idari çalışmalara devam edildiği bir dönemde ve işlemlerdeki gecikmenin, varlığın amaçlandığı şekilde kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi için gerekli olan işlemlerin kaçınılmaz bir parçası olması durumunda, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine devam edilecektir. Örneğin, bir stok kaleminin (şarap ve tütün gibi) olgunlaşması için ihtiyaç duyulan ek süre boyunca veya yüksek su seviyesinin alışılagelmiş bir olay olduğu coğrafi bir bölgede yapılmakta olan bir köprü inşaatının yüksek su seviyesi nedeniyle gecikmeye uğradığı ek sürelerde borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine devam edilir^{52, 53}.

Örneğin, İnşaat taahhüt işleri yapan "X" A.Ş., sulama göleti yapım ihalesini kazanmıştır. İhale bedeli 20.000.000 TL'dir. İşletme gölet yapımı için 5.000.000 TL tutarında uzun vadeli kredi çekmiştir. Gölet inşaatının su tutma aşaması gelmiş, yağmur ve kar sularıyla gölet dolana kadar üretime ara verilmiştir. Bu durumda söz konusu göletin inşasına ara verilmiş olsa bile, teknik olarak su kaçışlarının tespiti nedeniyle inşaata ara verildiği için, bu döneme isabet eden borçlanma maliyeti unsurlarının gölet maliyetine eklenerek aktifleştirilmeye devam edilmesi gerekir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere özetle; Standarda göre eğer işletmeden kaynaklanmayan mücbir nedenler (idari ve teknik

olarak) varsa, borçlanma maliyetleri ilgili özellikli varlığın maliyetine eklenecektir. Bu durumlar dışında kalan hususlarda borçlanma maliyetleri dönem gideri olarak kaydedilecektir. Örneğin işletmenin kaynak sıkıntısı çekmesi nedeniyle bir özellikli varlığın inşasına ara vermesi ve ara verilen bu dönemde de söz konusu bu varlık ile ilgili ödenen faiz/kur farkı gibi borçlanma maliyetlerinin dönem gideri olarak muhasebeleştirilmesi gerekir.

3.4- Aktifleştirmenin Sona Ermesi

Bir varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilmesi için gerekli tüm işlemler esas itibarıyla tamamlandığında, borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilir⁵⁴. Özellikli bir varlığın fiziki olarak inşası tamamlandığında, idari işlemler devam ediyor olsa bile bu varlık amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmiş demektir⁵⁵. Varlıkla ilgili, müşterinin veya kullanıcının özel istekleri doğrultusunda yapılacak olan dekorasyon ve benzeri küçük işlemlere devam edilmesi tüm işlemlerin esas itibarıyla tamamlanmadığı anlamına gelmez.⁵⁶ Yani varlığın kullanıma ve satışa hazır hale gelmesi için gerekli süreçlerin tamamlanmasının yanında sadece yapı kullanım izinleri, ruhsat işlemleri gibi idari işlemlerle müşterinin özel isteklerine bağlı dekorasyon boyutundaki değişimlerin olması durumunda, ilgili varlık tamamlanmış kabul edilir ve borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilir. Başka bir ifadeyle ilgili dönemde oluşan borçlanma maliyetleri dönem gideri olarak muhasebeleştirilir.

Birden çok parçası (bölümü) olan özellikli bir varlığın inşası devam ederken parçalardan birinin tamamlanmasıyla kullanıma veya satışa hazır

⁵² KGK. a.g.e. Madde 22.

⁵³ Ali DERAN ve diğerleri. a.g.m. s. 15.

⁵⁴ KGK. a.g.e. Madde 22.

⁵⁵ Tülay F. TELLİOĞLU ve diğerleri. a.g.m. s. 328.

⁵⁶ KGK. a.g.e. Madde 23.

hale geliyorsa, bu parça için borçlanma maliyetinin aktifleştirilmesine son verilir. İnşası devam eden diğer parçalar için borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine devam edilir⁵⁷. Yani bu durumda parçaları birbirinden bağımsız olarak kullanılabilen özellikli varlıklar için borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilmeleri farklı zamanlarda olabilmektedir.

Örneğin: İnşaat taahhüt işini yapan "X" A.Ş. hastane yapım ihalesini kazanmıştır. Hastane dahili, cerrahi ve fizik tedavi birimi olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. Hastanenin yapımına 2018 yılında başlanılmış ve inşaat yapımı için 10.000.000 TL kredi çekilmiştir. Kredi için 2018 yılında 500.000 TL, 2019 yılında 500.000 TL, 2020 yılında ise 400.000 TL faiz gideri hesaplanmıştır. Hastanenin dahili ve cerrahi birimleri 2019 yılında, fizik tedavi birimi ise 2020 yılında yapımı tamamlanarak kullanıma hazır hale getirilmiştir.

Bu hastane için 2018 ve 2019 yıllarında hesaplanan borçlanma maliyetleri aktifleştirilir. 2019 yılında söz konusu iki birimin inşası tamamlanarak kullanıma hazır hale getirildiği için, 2020 yılında oluşan borçlanma maliyeti sadece fizik tedavi biriminin maliyetine eklenerek aktifleştirilir.

Birden fazla parçası (bölümü) olan özellikli bir varlığın parçalarının tamamlanma süreçleri farklı olmakla birlikte varlığın kullanıma veya satışa hazır olması için bütün parçalarının tamamlanması gerekiyorsa, varlığın herhangi bir parçası tamamlanmış olsa bile tamamlanan parça için oluşan borçlanma maliyetinin aktifleştirilmesine son verilmez. Örneğin çelik fabrikası gibi tesislerde, üretim sürecinin tamamlanması tesis içerisindeki her bir üretim sürecinin tamamlanmasına bağlı olduğu için, özellikli varlığa ait bütün bölümlerin yapımı tamamlandığında borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesine son verilmelidir⁵⁸.

Örneğin, "X" A.Ş., sanayi bölgelerinde fabrika inşa etmektedir. Bir tekstil fabrikasının inşaat ihalesini kazanmıştır. Fabrikanın inşa bedeli 15.000.000 TL'dir. Fabrika, üretim ve boyama bölümü olmak üzere iki ana binadan oluşmaktadır. Fabrikanın yapımında kullanmak üzere 10.000.000 TL kredi çekilmiştir. Kredi için 2019 yılında 200.000 TL, 2020 yılında 150.000 TL faiz hesaplanmıştır. Fabrikanın üretim bölümü 2019 yılında tamamlanmış ve kullanıma hazır hale getirilmiştir. Ancak boyama bölümü inşaatı 2020 yılında tamamlanmıştır.

Yukarıda verilen örnekte yer alan tekstil fabrikasında üretim yapılabilmesi için hem üretim bölümünün hem de boya bölümünün birlikte tamamlanmış olması gerekmektedir. Üretim bölümünün 2019 yılında tamamlanmış olmasına rağmen, borçlanma maliyetinin 2020 yılına isabet eden kısmı da aktifleştirilerek muhasebeleştirilecektir. Çünkü yukarıda da belirtildiği üzere, burada özellikli bir varlık olan tekstil fabrikasına ilişkin bölümlerin tamamlanma süreçleri farklı olmakla birlikte, varlığın kullanıma/üretime hazır olması için bütün bölümlerin (burada üretim ve boyama) tamamlanması gerekmektedir. Dolayısıyla burada hem üretim hem de boyama bölümü bir bütünü teşkil ettiği için, tamamlanan bölüm (üretim) için oluşan borçlanma maliyetinin aktifleştirilmesine son verilmeyecektir. Yani boyama bölümü ile birlikte üretim bölümüne de borçlanma maliyetlerinden pay verilmeye devam edilecektir.

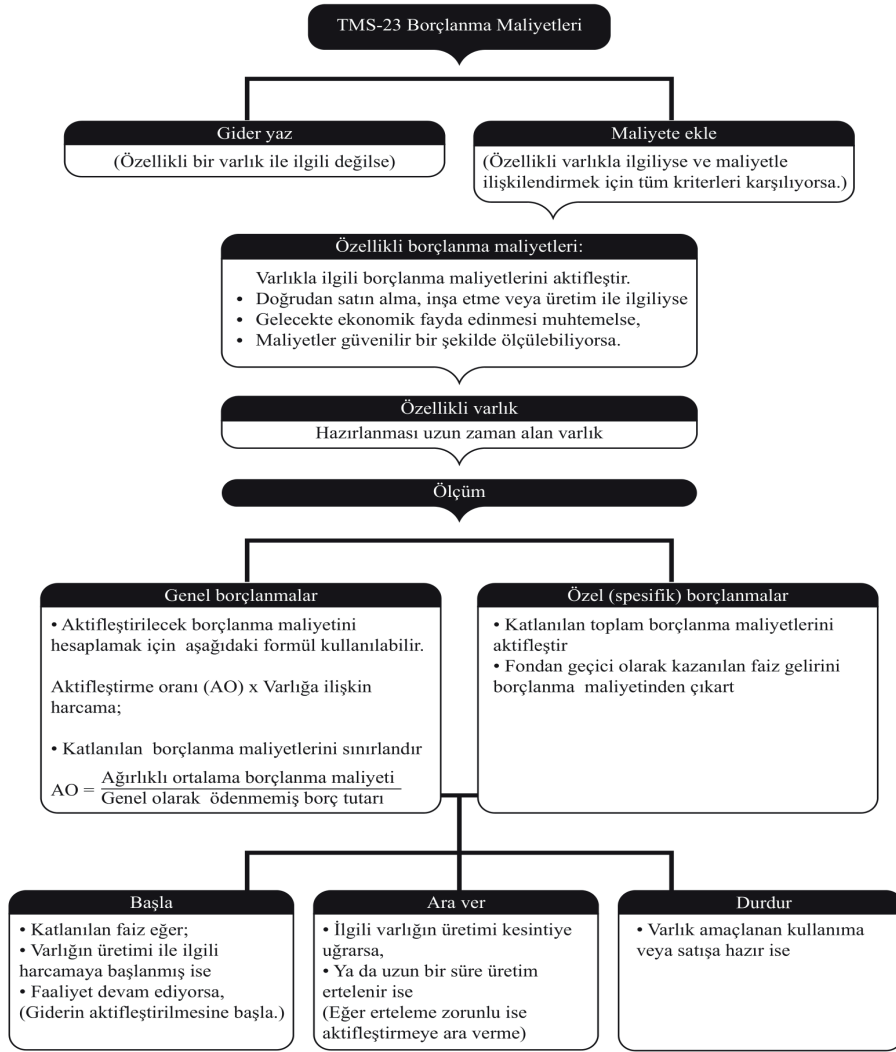
3.5- Borçlanma Maliyetinin Muhasebeleştirilme Süreci

Borçlanma maliyetlerinin süreç boyunca dönem gideri ya da özellikli varlığın maliyeti ile ilişkilendirilmesine ilişkin aşamalar Şekil 3.1'de gösterilmiştir.

⁵⁷ KGK. a.g.e. Madde 24.

⁵⁸ KGK. a.g.e. Madde 25.

Şekil 1: Borçlanma Maliyetinin Muhasebeleştirilme Süreci⁵⁹.

SONUÇ

Özellikli varlıklar ile Standartta belirtilen diğer varlıkların borçlanma maliyetlerinin kayıt ve usullerini yeni bir bakış açısı ile ele alan bu Standart, toplam varlıkları içerisinde özellikle; stoklarını, maddi ve maddi olmayan duran varlıklarını ve yatırım amaçlı gayrimenkullerini borçlanma

yoluyla finanse eden işletmeler açısından son derece önemlidir.

Bu Standart ile birlikte muhasebe kuramına kavram ve muhasebeleştirme çerçevesinde getirilen yenilikler ve bu uygulamaların finansal tablolara (finansal durum tablosu ve kar-zarar tablosu) etkileri aşağıdaki gibi sıralanabilir;

⁵⁹ Gripping IFRS. "Capitalisation of Borrowing Costs". (https://saqibghafoor.files.wordpress.com/2012/05/chapter11_borrowingcosts2008.pdf). Erişim tarihi:20 Mayıs 2021

- a. Bu Standart kapsamında sadece özellikli varlık statüsünde kabul edilen varlıkların edinimi ile ilgili borçlanma maliyetleri, ilgili özellikli varlıkların maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmiştir. Oysa özellikli varlıklar dışında kalan varlıkların edinimi ile ilgili katlanılan borçlanma maliyetleri, doğrudan dönem gideri olarak işlem görecektir.
- b. TMS-23 Md. 1'de "Bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri bu varlığın maliyetinin bir parçasını oluşturur." denilmektedir. Yani söz konusu varlıklar ile ilgili borçlanma maliyetlerinin Standarda göre maliyetle ilişkilendirilmesi ya da dönem gideri olarak kaydedilmesi (bazı çalışmalarda belirtildiği gibi) ihtiyari değil, özellikli varlığın maliyetinin bir parçasıdır.
- c. Elde edildiklerinde kullanıma veya satışa hazır olan varlıklar özellikli varlık değildir. Başka bir ifadeyle sürekli olarak veya kısa bir sürede büyük miktarlarda seri olarak üretilen stoklar ve kullanıma hazır olarak satın alınan duran varlıklar özellikli varlık değildir. Örneğin; stok niteliğinde edinilen bilgisayarlar, televizyonlar, her türden gıda ve temizlik malzemeleri ya da kullanıma hazır olarak satın alınan cihazlar, binalar, tesisler gibi.
- d. Özellikli bir varlığın elde edilmesi veya kullanıma hazır duruma getirilmesi ile ilgili borçlanma maliyetlerinin genel amaçlı olması durumunda, hesaplanan toplam maliyetin söz konusu varlıkla ilişkisi hesaplanarak, "aktifleştirme oranı" yardımı ile doğrudan yükleme yapılmalıdır.
- e. Borçlanılan tutardan geçici de olsa işletme gelir (faiz ve kur farkı gibi) sağlamış ise, toplam borçlanma maliyetleri ile elde edilen gelirler kendi aralarında mahsup edilmeksizin ayrı ayrı gösterilmelidir.
- f. Borç alınan kaynakların geçici olarak değerlendirilmesi söz konusu ise, katlanılan toplam borçlanma maliyetlerinden bu kaynaklardan elde edilen gelir (faiz, kur farkı gibi) düşülmek suretiyle aktifleştirilecek borçlanma maliyetleri hesaplanır. Borçlanma tarihinde katlanılan borçlanma maliyetlerinin etkin faiz yöntemi kullanılarak tüm borçlanma süresine dağıtılması gerekir.
- g. Özellikli varlığın kayıtlı değeri, ilgili varlığın geri kazanılabilir tutarını veya net gerçekleşebilir değerini aşmamalıdır. Aşması durumunda ise, söz konusu varlığın defter değeri, diğer Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak azaltılır ya da tamamen kayıtlardan silinir. Bu işleme tabi tutulan tutar, diğer Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak yeniden kayıtlara alınır.
- h. Borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesinde esas itibarıyla iki yöntemden yararlanılmaktadır. Bunlardan birincisi, "temel yöntem", ikincisi ise; "alternatif yöntem"dır. Sonuçta hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın katlanılan borçlanma maliyetleri işletmenin hem dönem (ticari) karını hem de mali karını doğrudan etkilemektedir. Şöyle ki; temel yöntemin kullanılması durumunda zaten söz konusu maliyet unsurları doğrudan dönem gideri olarak işlem görmektedir. Oysa alternatif yöntemin kullanılması durumunda borçlanma maliyet unsurları söz konusu varlıkların maliyetine eklenerek kimi zaman amortisman yoluyla ilgili stokların maliyet değerini artırırken, kimi zaman da dönem gideri olarak işlem görmektedir. Bu durum hem finansal durum tablosu hem de kar-zarar tablosu kalemlerini doğrudan etkilemektedir.

- i. Bu Standardın ilkeleri esas alınarak yapılan bir muhasebeleştirme sonucunda; Standardın kapsamı dahilindeki duran varlıkların kayıtlı ve net değeri, stokların maliyeti, dönem giderleri (amortisman ve finansman giderleri gibi), satılan malların maliyeti, brüt satış karı ve zararı gibi finansal durum tablosu ve kar-zarar tablosu kalemlerini etkileyen sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Böyle bir uygulama bu Standart esas alınarak düzenlenen söz konusu finansal tabloların içeriğindeki bilgileri tekdüze (yeknesak) hale getirirken, doğal olarak diğer düzenlemeler (VUK, BOBİ FRS, SPK gibi) esas alınarak yapılan uygulamalardan farklı sonuçların elde edilmesine neden olmaktadır.
- j. Borçlanma maliyetlerinin özellikli varlığın maliyetine eklenmesi ile birlikte aktifteki ilgili varlıkların değeri daha yüksek hesaplanacaktır. Doğal olarak işletmenin ilgili varlıklarına ilişkin amortisman giderleri de yüksek hesaplanmış olacaktır. Buna karşın kar-zarar tablosunda borçlanma (finansman) giderleri daha düşük hesaplanacaktır. Sonuçta borçlanma maliyetlerinin; dönem gideri olarak kaydedilen tutarı ile aktifleştirilen kısma ilişkin amortisman giderleri kıyaslandığında, aktifleştirme alternatifinde işletmenin cari dönem giderleri daha düşük, (toplam gelirin toplam giderlerden fazla olması durumunda) işletmenin dönem karı daha yüksek hesaplanmış olacaktır.
- k. Finansal durum tablosu ve kar-zarar tablosunun dipnotlarında; borçlanma maliyeti ile ilgili izlenen muhasebe politikaları, cari dönemde aktifleştirilen borçlanma maliyetinin tutarı ve aktifleştirmede kullanılan borçlanma maliyetinin tespitinde kullanılan aktifleştirme oranı mutlaka belirtilmelidir. Bu açıklamalar, finansal

tabloların tam, anlaşılır, karşılaştırılabilir, eksiksiz olarak düzenlenebilmesi ve bu bilgilerin daha objektif yorumlanabilmesi için önem arz etmektedir.

Standardın anlaşılabilirliğinin, finansal tabloların karşılaştırılabilirliğinin ve güvenilirliğinin artırılması **açısından** aşağıdaki eleştirilerin dikate alınmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

- a. Farklı anlaşılmayı ortadan kaldırmak için, asgari sürenin TMS-23'te de BOBİ FRS'de olduğu gibi, uzun süre yerine, bir yıldan uzun süre şeklinde açıkça ifade edilmesi gerekir. Bu belirsizlik, finansal tabloların karşılaştırılabilirliğinin sağlanması açısından doğru değildir.
- b. TMS-23 Md. 5'te borçlanma maliyetleri "Bir işletme tarafından yapılan borçlanmalarla ilgili olarak katlanılan faiz ve diğer giderlerdir." şeklinde tanımlanmıştır. Diğer giderler olarak; kur farkı, vade farkı, komisyon giderleri, dosya masrafları, Kaynak Kullanım Destekleme Fonu, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi gibi vb. unsurların açıkça belirtilmesi konunun uygulanabilirliği ve elde edilen bilgilerin karşılaştırılabilirliği açısından önemlidir.
- c. Özellikli varlıklara ilişkin borçlanma maliyetlerinin literatürde aktifleştirilmesinin ihtiyari olduğunu belirten çalışmalar da vardır. Oysa Standartta bu durum "Temel İlke" kısmında "Bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri bu varlığın maliyetinin bir parçasını oluşturur. Diğer borçlanma maliyetleri gider olarak muhasebeleştirilir." şeklinde net olarak ifade edilmiştir. Bu hükümden "borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir" anlamının çıkarılması, finansal tabloların tekdüzeliğini engellemektedir.

Bu Standartta yer alan ve yukarıda ifade edilen tespit ve belirsizliklerin giderilmesi durumunda düzenlenen finansal tablolar daha da anlaşılabilir, tutarlı, karşılaştırılabilir ve tarafsız olarak bilgi ortaya koyabilecektir. Böylece bu tablolar ve düzenlenen raporlardan yararlanılarak işletme içi ve işletme dışı paydaşların çok daha sağlıklı karar almaları mümkün olacaktır.

Sonuç itibariyle; işletmelerin ilgili özellikli varlıkların muhasebeleştirilmesinde TMS-23'ü dikkate almaları ile birlikte borçlanma maliyetlerinin ilgili varlıkların satışa ve kullanıma hazır duruma getirilmesine kadar olan kısmı maliyete eklenerek aktifleştirilmesi gerekir. Fakat söz konusu varlık/varlıklar satışa ve kullanıma hazır duruma getirilmiş ise, katlanılan borçlanma maliyetleri doğrudan dönem gideri olarak 780 Finansman Giderleri hesabında izlenecektir. Bu uygulama şekliyle TMS-23 uygulamaları, VUK uygulamalarından birçok yönüyle farklıdır. Şöyle ki; özellikli varlık kavramı ve bu türden olan/olmayan varlık ayırımı nedeniyle TMS-23 ve VUK'un ilgili hükümleri farklı dönemlerde borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi hususunda (zorunlu ve ihtiyari olarak) birbirinden ayrılmaktadır. Dolayısıyla da elde edilen bilgiler ve düzenlenen finansal tabloların nitelikleri de birbirinden farklı olmaktadır.

KAYNAKLAR

- ANTEPLİ, A. (2020). "TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı; Murabaha Suku-ku'nun Muhasebeleştirilmesi". Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi. Sayı 13.
- AYDIN, S. (2016). "TMS 23 ve Vergi Usul Kanunu Kapsamında Borçlanma Maliyetleri". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 21.
- CONKAR, K., GÖKÇE, N., TELLİOĞLU, T.F. (2007). "TMS 23 Kapsamında Borçlanma Maliyetinin Boyutları". Muhasebe ve Finansman Dergisi. Sayı 36.
- DERAN, A. ve SAVAŞ, İ. (2014). "Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilme Esaslarının 23 Nolu Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 23) Kapsamında Değerlendirilmesi". Mali Çözüm. Sayı 124.
- DERAN, A., SAVAŞ, İ., SÜRER A. (2016). "Muhasebe Meslek Mensuplarının TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı'na İlişkin Bilgi Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma". Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 47.
- DOĞAN, Z. ve KÖKSAL, A. (2020). "Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilme Esaslarının TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, BOBİ Finansal Raporlama Standardı ve Vergi Usul Kanunu'na Göre Karşılaştırmalı olarak İncelenmesi". Mali Hukuk Dergisi. Sayı: 181.
- ELAGÖZ, İ. ve ÖZCAN, S. (2020). "Borçlanma Maliyetlerinin MSUGT, TMS/TFRS ve BOBİFRS Açısından Muhasebeleştirilmesi". Muhasebe ve Finansman Dergisi. Sayı 85.
- GÖNEN, S. ve AKÇA, N. (2014). "Borçlanma Maliyetlerinin Türkiye Muhasebe Standartları ve Vergi Mevzuatı Kapsamında Değerlendirilmesi". Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi. Sayı 2.
- KÖROĞLU, Ç. (2016). "Muhasebe Meslek Mensuplarının TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı'na İlişkin Bilgi Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma". Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 11.
- KÜÇÜKTÜFEKÇİ, M. ve KILLI, M. (2016). "Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi: TMS 23, Tekdüzen Muhasebe Sistemi Ve Vergi Usul Kanunu Çerçevesinde Bir İncelemesi". Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi. Özel sayı 16.
- ÖRTEN, R., KAVAL, H., KARAPINAR, A. (2019). Türkiye Muhasebe – Finansal Ra-

- porlama Standartları Uygulama ve Yorumları. Gazi Kitabevi. Gözden Geçirilmiş 12 Baskı. Ankara.
- ÖZULUCAN, A. (2019). Teori ve Uygulamalarla Türkiye Muhasebe Standartları Test Kitabı. Çizgi Kitabevi. Konya.
 - TELLİOĞLU, T.F., GÖKÇE, N., DEMİR, F. (2013). "TMS-23 Borçlanma Maliyetlerinin "Yat Üreten Bir İşletme" Açısından İncelenmesi". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Sayı 18.
 - YILDIZ, E. ve KURLAR, M. (2016). "TMS 23 Borçlanma Maliyetlerinin Aktifleştirilmesi ve Finansal Tablolara Etkisi". Eurasian Business & Economics Journal. Sayı 2.
 - KGK. "Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı". (https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/EK2_Finansal%20Raporlama%20Standartlar%C4%B1na%20Uygun%20Hesap%20Plan%C4%B1%20Tasla%C4%9F%C4%B1.pdf). Erişim tarihi: 15 Nisan 2021.
 - KGK. "TMS-23 Borçlanma Maliyetleri Standardı". (https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS/TMS_2020/TMS%202023.pdf). Erişim tarihi: 15.Nisan 2021.
 - IAS. "IAS 23 - Borrowing Costs". (<https://www.readyratios.com/articles/ifrs/ias-23-borrowing-costs.html>). Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021.
 - GRIFFING IFRS. "Capitalisation of Borrowing Costs". (https://saqibghafoor.files.wordpress.com/2012/05/chapter11_-borrowing-costs2008.pdf). Erişim tarihi: 20 Mayıs 2021.